Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum II

urn:nbn:de:bsz:31-41582

Visual Library

nute petri que ante pbauit. hic increpat
ſic nemo ob bona prius facta immunis ſit
a correpcione ꝓpt mala que facit ¶ Non
eſt ergo in cruce domini uerecundandu ſꝫ
pocius gloriandum quia eſt nr̄e ſalutis
ſignu̅ et bonorum nr̄oru̅ principiu̅ Unde
Criſo᷒ ut coronam nam ita circumferam᷒ cru-
cem xpi Et enim omnia que ſcd̄m nos ſu̅t p
ipſam perficiu̅t et ſi regnari oporteat cr̄o
accedit et ſi paſci inſtituto illo cibo et ſi
conſecrari et ſi quodcumqꝫ aliud facere ubiqꝫ ſym-
bolum .i. ſignum uictorie nobis aſſiſtit ꝓpt
hoc et in domo et i muris et in ianuis et
in fronte et in mente cu̅ multo in ſcribim᷒
id ſtudio ſalutis em̄ que p nobis eſt hoc e
nr̄m ſignu̅ Quando igit̅ ſignaris excogi-
ta omnem condicōem crucis uel cauſam no
enim ſimplr̄ digito inſignire eam oꝫ ſꝫ cum
multa fid̅ et nullus ꝓpe tibi ſtare potit in
inuidorꝫ demonu̅ uidens enſem et gladiu̅
in quo plagam et peſtiferu̅ uulnus accept̅
et arma per que omnem uirtutem eius
hoſt ſolunt hoc Criſo᷒ Oratio

Domine ihu̅ xp̄e que btūs
petrus veru̅ dei filiu̅ eſt
confeſſus te quoqꝫ ego i
dignus toto corde et ore
confiteor quia tu es xp̄c filius dei uiui
et etiam et rogo te domine clementiſſime
da michi ut et ope te confitear et factis
non negando fidelis inueniar quatꝰ bene
dictionem tuam conſequar cu̅ petro ac firmus
in fide et ope pmaneam cu̅ ipo da etiam m̄
rex meus et deus meus ut conformitate
uoluntatis te ſequendo beplacitu̅ tuu̅ i oib᷒
pficiam et omnimode ab offenſa tua abſtineam
et ſic uſqꝫ in fine te largiente pſeuerem

De exhortacione ad ſequendu̅ xp̄m et
ſue paſſionis exemplum ſcd̄m capitulum

Oſtquam dominus diſcipl̅
miſterium ſue paſſionis
ſecreto predixit conuocat
turbam cum eis et tam

ipos diſcipulos quam omnes ad ſui imitacōem
et paſſionis tolleranciam inuitat Quaſi di
ceret Noli prohibere paſſiones quia oport
ſuſtinere eas oms ſaluari uolentes Et ideo h̅
ad oms generalit̅ loquit̅ et oms hortat̅ quia
imitacio paſſionis ad omnes pertinet uel
per martirium uel per pn̄iam ut ait Si quis
quod notat raritatem uult poſt me uenire
per affcm̄ interiorem per imitacōem exteiore
ad pn̄iam ſuperiorem et bene dicit uult quia
neminem cogit ſꝫ conſilit et unuquemqꝫ ſuo
ſuo arbitrio relinqꝫ ut ꝓmiu̅ ſit gracius domino
et premiu̅ ſit grac᷒ ſibi Unde Criſo᷒ Cum aut
ſaluator ſit pius et benignus nullu̅ inuitu̅
aut coactum habere uult famulum ſꝫ ſpon-
taneos et gracias agentes ei p famulatu
Et ideo neminem cogendo aut neceſſitatem
iponendo ſꝫ pſuadendo et bn̄ faciendo uniuſos
uolentes attrahit Et ueru̅ ſi quis auru̅ da-
ret aut thezauru̅ exponeret oms currerent
multo magis ad ea que ſunt in celis h̅ Criſo᷒
Et ſubdit domin᷒ abneget ſemetipm̄ p pro
prie uoluntatis renunciacōem non tm̄ ſua uel ſuos
ſꝫ ſui intellcm̄ ſuum affcm̄ ſuu̅ ſenſum et tol
let crucem ſuam per mortificacōem corporis ſui p
cōpaſſioem pximi et ſi neceſſe fuerit p ſuſtinenciam
martirij et ſequat̅ me. me hnīs ducem in
tentacione contra fauore humanu̅ me ſequens
ducem in operacōe contra et errore dyaboli
cu̅ me expectans mercedem in remuneracōe
contra tēporale comodu̅ Rectus ordo ut qui
uult ſequi dn̄m p̄mo abneget ſe ipm̄ et ſic
tollat crucem ut p̄mo uoluntas eius ſit pmpta
ad omnem miſeriam ſuſtinendam In uerbis
aūt dn̄i predictis excludunt̅ ſex genera pe-
nitencie inutilis et e pma uiolenta contra
quod dicit Si quis uult Secda diminuta qn
ſcꝫ homo dat ſua deo et ſe mundo contra quod
dicit abneget ſemetipm̄ Tercia delicata qꝫ
ſic uolunt aliqui facere pn̄iam ut nullam ſen-
ciant afflictōem contra quod dicit tollat crucem
Quarta mutilata qn aliqui gloriant̅ de
paſſionibus patru̅ uel fr̄m ſuorꝫ xp̄i uero

nichil talium faciunt contra quod dicit
ſuaz non alienaz Cruicta mometanea
qn aliqui vna die abſtinent et alijs die-
bus delicijs uacant contra quod dicit
cottidie Secta ſimulata que eſt ypocri
tarum contra quod dicit et ſequat me
non fauorem mudi ¶ Si quis etiaz wlt
poſt me uenire hoc eſt ſi quis wlt attin=
gere perfectioz vite xpiane faciat ea que
ſecuntur abneget ſemetipm et tollat cruce3
ſuaz et ſequat me Vbi tria exprimuntur
in quibus perfcio vite xpiane conſiſtit pmm
eſt ſui abnegacio Scdm crucis portacio Ter=
cium vite xpi imitacio Quantu ad pmm
ſciendum qd ad ſequendum xpm optet
hominē tria abnegare ſz ſua ſcdm illud q
non renunciat omnibus que poſſidet no pt
meus eſſe diſcipulus et ſuos ſcdm illud Si
quis uenit ad me et non odit prem ?c non
pt meus eſſe diſcipulus et ſemetipm ſcdm qd
hic dicit abneget ſemetipm ſz uetuſtatem
et pcta abiciendo et ad meliora ſe mutado
ut deſinat eſſe qd erat et incipiat ee quod
non erat et alt ex altero efficiatur ac vo=
luntatem ppriaz abnegando quod plus eſt
quaz abnegare res ipas et abicere Vnde
pſper. Cito eis pdeſt qd facultates ſuas ab
icit qui uoluntates pprias non relinquit
cum ſit longe preſtancius uoluntatibus
pprijs renunciare quaz rebus huiuſmodi go
abnegacio debz fieri omnibus deſiderijs
carnis et mundi concupiſcencijs perfecte
reluctando et in bonis actibus nullaz co=
placenciaz ppriaz uel humanam captado
ſz ſolum diuinum amorem in omnibus que
agimus intendendo ut ſit ueract poſſi
dicere cum xpo non ueni facere uolun=
tatem meaz ſz uoluntatem eius qui me
miſit ¶ Quantu ad ſcdm ſciendum qd cru=
cem tollere tripliciter pt intelligi ſz qd carnis
mortificacoz per pximi compaſſione per
martirii ſuſtinenciaz Vnde hylarius Se=
quendus eſt dominus cruce aſſumpta

etiaz paſſionis et ſi non facto tamē uolu
tate comitandus eſt Scdm maxim epm
duo abſtinencie et crucis ſunt genera vnu
corporale ſz a delectacionibus et ab hijs
que decipiūt ſenſus viri beati reuocare
ac uiolenter abſtrahere et conuertere aliud
ſpirituale quod eſt preciosius et ſublimius
ſz motus animi regere et ptbancoes illius
placare impetus uiciorz refrenare et cont
ea cottidie litigare ac ripaz quodammo
tu interiore homine coſere hc maxi hc etiaz
de cruce tollenda pt et aliter expom dicit
vno mo de cruce corporali et ſic conuenit
martiribus et per hanc crucem intelligi
ome genus martirii ſz mortis et cu=
iuſlibz alterius pene uel periculi pro xpo
ſuſtinendi animi ppiracio Tunc enim ſcdm
aug Crucem nraz tollimus quando pena=
litates quaſlibz pro xpo uoluntarie aſſumius
Alio modo exponitur de martirio ſpiri=
tuali quod conuenit religioſis et perfectis de
quo martirio dicit aplus michi mundus
crucifixus eſt et ego mudo .i. ſcdm gloſam
mundi concupiſcenciae non habent in dum
nec mudus iam inolit ſe ingerit et ego
contra eum ſum fortis Et no qd non ſine
cauſa utrumqz dixit ſz ſibi mundum cru=
cifixum et ſe mundo plerumqz enim contigit
ut homo mundum mente non teneat ſz
tamē mundus eum in ſuis occupacionibus
aſtringit et mortuus eſt homo mundo
et mudus eum quaſi viuus concupiſcit du
in alio in cenaum in ſuis actibus rapere
contendit Vz ſcdm greg nec paulus a
mudo gloriaz querebat nec ipē a mudi
gloria querebatur ideo et ſe mundo et
ſibi mundum eſſe crucifixum gloriabat
Sunt autem tria in mudo que nobis debet
eſſe crucifixa et nos eis Quia ut dicit Jo.
omne quod eſt in mundo aut eſt ocupia
oculorum aut ocupia carnis aut ſuperbia
uite horum trium crucifixio fit pro tu bona
religioſorum que ſunt uere martires ſpi=

rituales primu ergo martirium conſiſtit
in temporalium uoluntaria relictione Se-
cundum in concupiſcencia carnis reluctati-
cione et quanto forcior eſt iſta pugna tan-
to glorioſior martirii victoria Tercium
in proprie uoluntatis abdicacione quia ſm
Greg. per obedienciam mactatur volun-
tas propria et per victimam caro aliena
et ideo obediencia dicitur melior quam
victima ¶ Quantum ad tercium de vi-
te xpi imitacione ſciendum quod xpm ſequi
nichil aliud eſt quam eius veſtigia imitari
et eius vite conformari Xpm autem imi-
tari debemus triplici via qua nos precesſit
videlicet paupertatis humilitatis et aſperitatis
xpus enim in ſuo ingreſſu nobis reliquid
exemplum ſinceriſſime paupertatis in
progreſſu exemplum profundiſſime humili-
tatis ſed in egreſſu exemplum acerbiſſime pe-
nalitatis Et quia in hiis tribus debemus
xpi veſtigia ſequi ideo ad ingem eorum
memoriam nos inuitat dicens Recorda-
re paupertatis mee quantum ad primum et tranſ-
greſſionis mee i. profunde humilitatis
quantum ad ſecundum et abſinthii et
fellis id eſt amariſſime paſſionis quantum
ad tercium Et nota quod omnia in quibus deuo-
ti ſectatores perfeccionis evangelice xpm
debent imitari et eius ſimilitudini con-
formari poſſunt ad hoc modo tria reduci ſcilicet
ſm tria bona que a deo recepimus ut ſunt
res exteriores corpus proprium et ipſa anima
que omnia oportet relinqui propter deum ſi vo-
lumus xpi eſſe perfecti imitatores. perfectus
enim xpi imitator primo debet relinquere mun-
dum et omnes res temporales et etiam cum hoc
omnium terrenorum occupacionem et ſollicitudinem
penitus debet poſtponere hoc autem fit per vo-
luntariam paupertatem quam xpc altiſſime
ſeruauit quia in tota vita ſua pauperrimus
fuit Secundo debet relinquere corpus proprium
quod quidem relinquitur tribus modis primo

per carnis maceracionem per quam corpus vi-
gilijs et oracionibus atteritur ne caro laſci-
uiat et contra ſpiritum ſe erigere pertina-
citer non preſumat Secundo per temporalis commodi
abieccionem quia qui nimis delicate nutrit
corpus ſuum poſtea inveniet eum contrarium
et ideo debet ſemper in rigore teneri ut
magis ſubiciatur ſpiritui Tercio per penali-
tatum voluntariam paſſionem ſicut apoſtoli
et martires qui pro xpo voluntarie ſunt
paſſi Et omnia iſta xpc fecit et ſe ipſum in
exemplum dedit Tercio debet relinquere
animam ſuam proprie voluntatis abdicacione
ut voluntatem ſuam ita diuine voluntati
conformet quod nichil aliud velit niſi ſolum
illud quod diuine voluntati beneplacitum fuerit
hoc enim fecit ipſe xpc qui dixit non veni fa-
cere voluntatem meam ſed voluntatem eius qui
qui miſit me Unde voluntatem diuinam
ita habeas regulam et menſuram omnium
accionum tuarum ſic quod in omnibus accionibus
et deſiderijs tuis nichil concupiſcas niſi
quod honor dei in te impleatur et in omnibus
alijs creaturis ¶ Secundo eſt ſciendum quod nul-
lus poteſt viuere vita xpi niſi etiam moriatur
morte xpi ideo ſicut xpus per hoc quod ex ni-
mia caritate ſe aſſumpcioni nostre carnis
inclinauit ſe ipſum exinaniuit et pro omnibus ca-
ritati diuine qua patri conſubſtancialis conſiſ-
tit quodammodo mori voluit ita quilibet ad
iſtam perfeccionem tendens debet per veram hu-
militatem et plenarium contemptum ſui modo
ſibi ipſi ſe ipſum uſque ad nichil deiciendo et
ſe ipſum nichil reputando ut viuere poſſit
ſoli deo homo enim ad perfeccionem tendens dicitur
ſe ipſum hoc eſt quod videtur habere a ſe ipſo
nichil reputare quod autem habet a deo puta
dona dei quibus conformatur vite xpi debet
ſumme reputare et cum ſumma diligencia cuſ-
todire ut vere poſſit dicere cum apoſtolo. Viuo
autem iam non ego viuit vero in me xpc
Unde de talibus mentibus perfectis ſic

mortuus sibi ipsis dicat apostolus Mortui estis et vita vestra abscondita est cum Christo in deo significanter autem dicat et vita vestra abscondita est cum Christo in deo quia vita illa qua mens per amorem optimum et beatificum perfecte unitur deo in patria illa est in presenti abscondita quia propter necessitatem mortalis vite talis amor continuus et non interruptus in presenti vita unde non potest Sed hoc evidenter apparebit in vita beata ubi obiecto beatifico continue fruemur et in solo deo iugiter delectabimur propter quod bene subditur Cum autem Christus apparuerit vita vestra tunc et vos cum ipso apparebitis in gloria Est autem sciendum quod mors ista spiritualis qua homo per contemptum sui moritur sibi ipsi quibusdam gradibus perficitur. primus est quod homo per humilitatem reputet se omnibus viliorem Secundus est quod hoc verbum corde fateatur Tertius est quod etiam ab aliis dici equanimiter patiatur Quartus est quod homo equanimiter ferat cum ab aliis contemptibiliter tractatur Quintus est quod homo non solum non doleat sed etiam diligat quod ab aliis contempnatur Et omnes isti gradus proprie descriptionis perfecte relucebant in Christo ¶ Sequamur ergo et imitemur non dyabolum ut ambiciosi et superbi non mundum ut cupidi et avari non carnalem appetitum ut voluptuosi et lubrici sed dominum ihesum Christum Cum enim deum non sequitur et quidem nec se abnegare nec crucem tollere potest vis sequi Christum Esto deo obediens et proximi diligens ac propter deum omnia sustineas et facias et malum declinando circa virtutes insistas hac enim via Christus incedit per hanc ergo viam ambula si vis eum sequi in presenti vita et cum eo gaudere in patria Sed heu pauci hodie dominum sequi volunt et tamen multi ad eum pervenire cupiunt Unde Bernhardus O quam pauci post te volunt ire domine cum tamen pervenire ad te nemo est qui nolit congregnare cupiunt sed non compati non curant querere quem tamen desiderant invenire cupiunt te consequi sed nolunt sequi optant eternam uxorem non cura-

res principia eorum ¶ Et quia dominus monuit ad sustinendum pro confessione fidei martirium consequenter tollit huius confessionis triplicem impedimentum et primo primum quod est nimius amor sui ipsius dicens Qui enim voluerit animam id est animalitatem suam scilicet vitam presentem alimoniis indigentem salvam facere id est in presenti custodire martirium declinando vel corpus in penitentia non macerando hoc est potius salvare tempore persecutionis quam me confiteri scilicet eligens potius deum offendere quam pro eo mori vel tempore pacis delicate servare potius quam per penitentiam affligere perdet eam in futuro scilicet vitam vel animam et pro vita momentanea incurret mortem eternam Unde fugiendo mortem incurret mortem et servando vitam amittet vitam Qui autem perdiderit animam suam id est animalem et presentem vitam prodicionem et morti si necesse est se exponendo eligens potius pro deo mori quam eum offendere vel per penitentiam se affligendo eligens potius sic deum placare quam se delicate fovendo ipsum magis irritare et hoc non propter mundi vanitatem vel erroris defensionem aut desperacionem sed propter me id est quia contra mea faciat mandata inveniet eam in futura gloria et pro vita momentanea inveniet eternam Istud dictum domini de anima et vita salvanda vel perdenda simile est secundum Gregorium ac si dicatur agricole frumentum si servas perdes si seminas renovas Igitur ut dicit Cassiodorus De causa quo hic superata non fuit Verum qui in hac confusione vincitur ille sine dubio coronatur Unde et Bernhardus Qui voluerit animam suam salvam facere perdet eam Et quidem perdimus eam perdis ut custodias quam custodis ut perdas Sed hoc nobis dicatis observatores ciborum morum neglectores ypocras et sequaces eius docent animas salvas facere in hoc mundo Christus et eius discipuli perdere Quem nam vos ex duobus sequi magistrum eligitis Epicurus atque ypocras corporis alis bona habitudinem prefert meus magister ut

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

u/ q3 contemptu pdicat Quid enim tibi adſonuit cum clamatu est qui amat aiaz ſuam perdet eaz. perdit aut dixit ſiue pondo ut martir ſiue affligendo ut penitens Quasi martirij genus ſit ſpu facta carnis mortificare illo nimirum quo membra ceduntur ferro horrore quidem minus ſed diuturnitate moleſtius hec Bern. ¶ Deinde tollit ſcdm impedimentum quod est nimia cupiditas lucri et deſiderij terreni dicens Quid .n. prodest homini ſi uniuerſum mundum lucretur de quo nichil ſecum moriens portare poterit niſi peccatum ymo quanto plus acquiſiuit de mundo tanto plus acquiſiuit de inferno Unde in apoc. dicitur Quantum glorificauit ſe et in delicijs fuit tantum date illi tormentum et luctum anime uero ſue detrimentum paciatur ſcz amittendo gloriaz incurrendo penaz eternaz et perdendo humanam ſubſtanciaz Quaſi diceret nichil proficit ymo per talia multum perdit ſcz id quod est immortale et diuinum in eo et ideo anima cum ſit immortalis preponenda est omnibus corruptibilibus et tranſitorijs Nam anima racionalis ymagine trinitatis inſignita preciosior est omnibus terrenis et ideo ſtultus est qui plus pecuniam quaz ſeipſum diligit quod facit qui propter illaz tormentis eternis ſe exponit Unde ius ſtultus est auarus ymo peior quaz dyabolus quia auarus plus diligit nummum quaz animaz ſuaz uel aliorum ſed dyabolus plus diligit unaz animaz quaz totum mundum Qua propter dixit xpo preſumens decipere ipſum ſi cadens adoraueris me dabo tibi mundum iſtum Et ideo ut dicit orig. duobus propoſitis magis est eligendum ut mundum perdamus et lucremur animas nostras Unde et ambro. ualde timendum est ne propter auariciaz pecunie ut propter amorem carnalis uite ſalutem animarum querere negligimus quia nichil prodest lucrifacere temporalia ſi perdantur eterna Et ponit Criſo. exemplum Si egenis in ultimis malis poſitus uideres ſuos in laſcivia agere

quod lucrum eſtimares te eorum dominum eſſe ſic quod lucratur anima tua miſera carne laſciviente ſi futuraz dampnacionem expectat Sz magna heu hodie cecitas et amencia in hominibus reperitur quia ſcdm aug. ſiquis argentum auro preponit dementiſſimus iudicatur Si uero aurum deo preponit a nullo reprehenditur Exponit etiaz predictum domini uerbum de illis qui animas aliorum lucri uolunt et ſuas negligunt Unde Criſo. Si alterius ſollicitus contempnas te ſimilis es eis qui metalla fodiunt et necantur ¶ Et quia poſſet aliquis dicere et ſi animaz perdam tamen ex multis que lucrabor eaz redimam quod est falſum Unde dicit Aut quaz commutacionem .i. redemptorem dabit homo pro anima ſua ſcz dampnata Quaſi diceret ſi pro ea totus mundus daretur non per hoc liberaretur et ideo non potest comparari lucrum mundi ad detrimentum anime per quod homo perdit eam et uitam eternaz Nam perditas diuicias poſſunt per alias diuicias conpenſari et ſi mors infligitur potest conpenſari per uitam immortalem que in reſurrectione expectatur Sz ſi anima per culpaz perdatur non expectes in alia anima recompenſari per uitaz immortalem quia non potes animaz aliaz ſed nec ad alium quaſi commutatorem pro ea dare ut liberes eam de eterna morte deus autem pro animabus hominum dedit commutatorem ſanguinem filij ſui preciosum. perdenda est igitur anima et uita prius in hoc ſeculo propter deum non ſaluanda propter lucrum et deſiderium terrenum Qua propter ut ait aug. uoluntarie nunc pro xpo proponamus que dimittenda ne quod abſit pro tranſitorijs amittamus eterna Si enim tibi diceretur ſis toto hoc menſe diues et potens et fruere quoque uel utere carnis uoluptatibus ſicut placet ea tamen condicione ut tibi oculi poſtea eruantur omne ſolacium tollatur toto tempore uite tue in fame et ſiti in omni cruciatu et omni miſeria uiuas nunquam illud tale bonum hoc tenore ſuſciperes Et quidem tota hec uita non menſis

est nec unius diei uel hore spacium ad il
lius eterne infelicitatis comparacionem cui mi
serie neque finis est neque pena similis inueni
tur. Unde ysidorus Si haberes sapienciam salomonis
Si pulcritudinem absolonis Si fortitudinem
sampsonis Si longitudinem enoch si diuici
as cresi si potestatem thebonicam quid prodesset
tibi si tandem caro daretur uermibus aia
demonibus cum diuite cruciunda sine fine
quasi dicat nichil. Duo quippe sunt tempora
ecclesie aliud persecucionis et tunc ante que deum
negemus ponenda est anima et presens vita a
liud pacis et tunc fugienda sunt desideria terrena
et lucra contempnendum Nulla ergo mundi
aduersitas tuam frangat nulla pro
speritas alliciat nulla fallacia seducat a
preceptis et mandatis dei et a caritate que
est in christo domino nostro omnibus enim modis
et in omnibus debemus semper beneplacitum dei fa
cere et ab offensa eius abstinere ¶ Deinde
tollit tercium impedimentum ad confitendum
christum quod est pudor seculi Nam secundum Gregorium Sepe ex
humana uerecundia perdimus ut rectitudinem
quam fouemus in mente non dum exprimere
ualeamus in uoce et tanto dei faciem ad
iusticie defensionem negligimus quanto hu
manas facies contra iusticiam ueremur Et secundum
eundem sunt qui dicunt nos non erubescimus
deum confiteri sed ad professionem fidei non suffi
cit uox professionis christiane dum uerentur a proxi
mis despici unde dedignantur iniurias tollera
re dum erubescunt si iurgium contigit posse
satisfacere hoc ergo impedimentum tercium
tollit primo ex fructu suo ex parte qua christus co
fitentes confitebitur et recognoscit et erubes
centes erubescit id est non recognoscit eos de suis
in suo suo aduentu et iudicio cum uenerit in ma
iestate sua scilicet humana id est in forma humana glo
rificata et patris id est in maiestate diuina que sibi
et patri est communis quam tamen habet a patre suo et sancto
rum angelorum qui apparebunt cum eo Tunc
enim erubescet infideles ignorabit fatuas uirgi
nes obiurgabit et misericordes unde patet quod non

Solum iudicabit filius in forma deitatis sed eciam
pater et filius et spiritus sanctus quorum eciam
maiestas in forma tamen uisibili solus filius
apparebit ut ex hoc solus filius hominis iudica
re dicatur Indiuise namque iudicant pater et filius
necnon spiritus sanctus Verum quia post sapiencie
cedit in discrecione iudicium ubi equitas magis
est examinanda et considerandum quod cui debe
atur pro meritis quantis et post sit extenda
nec bonitas subtrahenda ideo specialiter discre
cioni iudicium attribuitur sapiencie quia iudicium
est per sapienciam diuinam sapiencia autem tota commi
tatur filio et ideo eciam solus filius dicitur iu
dicare Tempore ergo persecucionis non erube
scat christianus fidelis pro christo affligi et si o
pus fuerit morte affici ac substanciis nudari
et honoribus decidi Tempore uero pacis cu
nicia maxime subrepunt carnem refrenet
ne lasciuiat et pro christo non uereatur a proximis
despici iniurias uerborum pati potius proximo
satisfacere ut ueraciter probetur sequi humili
tatem capitis sui et ipsum confitens mereatur
ab eo recognosci ¶ Et ne ad abnegandum se
et tollendum crucem auditores terreantur
ideo tristibus leta subiungit dicens filius enim
hominis id est uirginis qui ita se uocat propter sui hu
militatem propter carnis ueritatem propter matris
puritatem sine integritate uenturus est
ad iudicandum orbem in gloria patris sui cum
angelis suis quia in forma gloriosa iudica
bit Qui post uenit humilis uenturus est pro
manifestacione glorie et uirtutis Et tunc red
det sine temporis dilacione unicuique sine personarum
accepcione ubi non persone sed opera considerantur
Unde sequitur secundum opera sua sine diminucione
iustis quidem premium scilicet gloriam anime et corporis
aliis autem supplicium scilicet penam usque hic
est locus merendi et liberandi iam ibi me
rendi et recipiendi secundum merita ambula hic
dum lucem habes ne ibi tenebre te comprehen
dant suscipe hic mortem ut ibi suscipias ui
tam immortalem Noli timere quia tristibus
leta succedunt Times mortem audi glo

naz triumphantis ueris crucem auscultu an-
gelorum misteria ¶ Et quia rudes erant a-
postoli ne cum sic uenturum dubitaret et
fatigati expectacione deficerent promittit eis
in presenti consolacionem ut cicius credant de fu-
turo Unde bonus magister ne discipuli despe-
racione frangantur ac tedio subiugati eos
consolando amen dico uobis ut secuti de
hoc sitis sunt quidam de hic stantibus disci-
pulis qui non gustabunt mortem temporalem
que est quidam gustus respectu mortis eter-
ne uel gustus dicitur quantum ad bonos qui no
permanent in morte donec uideant oculis
corporalibus filium hominis uenientem in regno
suo i. in ea claritate regni quam habebit
cum ad iudicium ueniet ut qualis est uenturus
postea presenti ostendatur tempore demum et appareat
hoc est donec uideant similitudinem glorie
quam corpora electorum qui eum nunc confitentur
habebunt in eterna triumphanti ut per hoc speretur
eterna futura in re Unde secundum glossam in corpore mor-
tali ondit eis non immortalitate sed claritate
future immortalitati similem et ita sensus est do-
nec uideant regnum dei i. ymaginacionem et re-
presentacionem glorie regni dei ¶ Cum xpo hic sta-
tes sunt statu gratie qui pro ipso pacienter passiones
sustinent et isti mortem culpe uel gehenne non
gustant sed cum ipso ad gloriam eternam transeunt
Dant prius promissionem eis fecit ut per uisam glo-
riam future remunerationis et contemplacionem gaudii manentis
ad aduersa transeuntis seculi forcius ferenda
pararet Visionem autem promissam distulit ut eam
uehemencius desideraret et desideratam ma-
gis acceptaret et gratam haberent oracio

Domine ihesu xpe da michi
ut me ipsum sic abnegem quod in
prosperitate et in omnibus que
temporaliter delectant a malo declinem et
nichil nisi honorem tuum queram meeque uo-
luntati renuncians et ut xpe te omni tuitue obe-
diam da eciam michi ut tollam crucem meam
afflictiones et penalitates pro me uoluntarie as-
sumendo et ab aliis illatas paciencie sustine-
do ac proximis in necessitatibus compaciendo et in omi
aduersitatem bonifacere non desistendo da insuper
michi ut te sequar uestigia tua imitando et tue
uite me conformando ut post te ueniam ad supernam
patriam pertingendo amen

De transfiguratione domini textum capitulum

Eumde quod iam supra promisit soluit
cum dicitur Et post dies sex secundum
matheum non numerando extremos
uel die octaua secundum lucam numerando
diem primum quo promisit et ultimum quo soluit assum-
psit ihesus secum petrum et iacobum et iohannem et duxit
illos seorsum in montem ualde excelsum scilicet tha-
bor quarto miliario a nazareth ut ibidem ora-
ret matheus et marcus ponunt tantum dies medios
sed lucas eciam extremos Illi sex quia post septam
mundi etatem anime sanctorum in beata expectacione
requiescent lucas octo quia in octaua resurrectionis
corpora sanctorum in gloriam immortalitatis resurgent
hic ergo post sex etates quiescendum est ab omni
labore et ibi octauo tempore resurgendum designatur
Unde secundum Jeronimum et glossam hic bene institio quieuit
nam sicut xpus post sextam sabbati qua cruce
ascendit et post septimam sabbati qua in sepul-
cro quieuit octaua die resurrexit sic et nos post
sex mundi etates quibus pro domino patimur
et laboramus et post septimam quietis nostram
que interim in alia uita geritur octaua etate
resurgemus Transfiguracio ergo fuit in octa-
ua die quia facta est ad ostendendum discipulis
suis gloriam resurrectionis future que erit in octaua
mundi etate et ideo hoc figurata est hic per
octauam diem ¶ Assumpsit autem secum tres tan-
tum ut in ore trium staret testimonium Jeronimus in signum
quod qui nunc fidem trinitatis firmiter seruabunt
tunc in eterna uisione gaudebunt Istos autem
tres scilicet petrum iacobum et iohannem specialiter
assumpsit quia istos familiarius diligebat
hoc autem fecit ad designandum quod quicumque uult
gloriam dei uidere oportet quod fidem agnoscat sicut
petrus quod uicia supplantet sicut iacobus quod
ad bene operandum graciam habeat sicut iohannes
quia omne meritum consistit in credendo uerum

In declinando malum in faciendo bonum. Item
ad commendationem omnium statuum ecclesie uel per petrum
significantur coniugati uel etiam prelati per iaco-
bum penitentes uel actiui per iohannem virgines
et theorici. Et pulcre consurgit discipulis cristus glo-
riam seorsum eos duxit ut intelligamus quia si
eiusdem cristus participes esse cupimus a turbis malig-
norum hominum et tumultibus seculi diuisi esse de-
bemus. Duxit etiam eos in montem excelsum dubium
et non in uallem ut discamus gloriam non in profundo
huius seculi sed in regno eterne beatitudinis esse querendam
et quod ad illam gloriam future cristus peruenire et in
decore suo cristum uidere merebimur si yma et terrena
deserentes ac sublimia et celestia desiderantes
mente in celestibus habitemus. Necesse est enim
omnibus qui deum contemplari desiderant ut non
in infimis voluptatibus iaceant sed semper ad ce-
lestia se erigant. ¶ Ascendit autem in montem ut
oraret innuens oraturos in montem virtutum ascen-
dere et sursum non in yminis corda habere debere ac
continuis precibus insistere. Et bene mons iste dicitur esse
thabor quod accessio lucis interpretatur quia omne quod
manifestatur in lumine manifestatur. Effectus ante
orationis ostendit cristus quod orauit scilicet cristus gloriam future
cristus apostolis manifestandam dum enim oraret
transfiguratus coram eis. Non dicit transfiguratum se ut
notetur actio sed ex parte sanctitatis sed in natura humanita-
tis. Et bene dum oraret facta est altera species vultus
eius feruor enim et deuotio orantis dispositio est ad
transfigurationem et extasim mentis. Unde petrus dum
oraret factus est in extasi mentis. ¶ Conspi-
ce bene ista ecce presentem exhibe quia magni-
ficata sunt valde. Resplenduit enim facies eius
sicut sol. Immo plus quam sol sed melius luce clarior
cui comparatur. Uestimenta autem eius facta sunt alba
sicut nix et sic perfusa luce ut alba ex eo appare-
rent secundum augustinum. Candior uestium procedebat a fa-
ciei splendore et ita fuit uera mutatio in facie
sed non in ueste. Non substanciam uero carnis amisit
nec corporis ueritatem subtrauit sed splendorem ad-
didit. Unde lucas dicit quod facta est species vultus
eius altera non alia. In carne ergo mortali
immortalitatis et cristus sue uel nostre gloriam non

in se sed in simili claritate sicut voluit oste-
dit ut illius glorie quam predicabat certiores
nos redderet. Ecce quantum signum beatitudinis
nostre habemus. Non enim erat illa transfiguratio nisi
secundi aduentus prenunciatio in quo et ipse cristus
et sancti eius lucebunt sole clarius. Unde non as-
sumpsit claritatis dotem sed dotis similitudinem.
¶ Nam ut leo papa ait illam ipsius deitatis in-
effabilem et inaccessibilem uisionem que mun-
dis uitam mundis cordis seruatur nullo modo ad
huc mortali carne circumdati intueri poterant
et uidere. Splendor faciei significat clarita-
tem diuinitatis fulgor uestium claritatem hu-
manitatis eius. Item claritas faciei representat
futuram claritatem capitis cristi. Fulgor autem ue-
stium designat futuram claritatem membrorum
eius scilicet sanctorum que superabitur a claritate
cristi sicut candor niuis superatur a fulgore so-
lis. Candor ergo significat gloriam future cristus
cristus quod angelus domini cristus niueus in ueste
candida apparuit et secundum bedam desertus domini
sanctorum illius choris accipitur qui in terris
despectus uidebatur. ¶ Moraliter enim transfigu-
rationem domini tria faciunt quia discipulos as-
sumpsit montem ascendit orationem premisit ad
significandum quod ad gloriam non peruenitur nisi per
uirtutis societatem per uite altitudinem per
orationis deuotionem. Felix ergo qui talem comi-
tatum assumpserit petrum scilicet qui interpretatur agn-
oscens ut sit in eo cognitio que debet esse
triplex scilicet dei sui et proximi. Cognitio dei generat di-
lectionem et cauet desperationem. Cognitio sui generat
humilitatem et cauet presumptionem. Cognitio
proximi generat compassionem et cauet crudelitatem.
Jacobum qui interpretatur luctator uel suppla-
tator ut sit in eo lucta et supplantatio que eti-
am debet esse triplex scilicet carnis mundi et dyaboli
ut contra concupiscentias carnis et mundi ac
instigationes dyaboli fortiter luctetur et eas de-
uictas sub planta prosternat. Non enim corona-
bitur nisi qui legitime certauerit. In signum huius
iacob post luctam accepit benedictionem. Iohannem
qui interpretatur gratia ut in eo sit gratia que

[S]imiliter debet esse triplex salutem incipiens proficiens
et perveniens Unde apostolus Gratia dei sum id quod
sum quantum ad primam et gratia eius in me vacu-
a non fuit quantum ad secundam sed illis omnibus ha-
bundancius laboravi non autem ego solus sed
gracia dei mecum quantum ad terciam Johannes
etiam privilegio singularis amoris dei dotatus
fuit sic bonum divinum super omnia diligat et
in omnibus transitoriis nichil nisi amorem
divinum concupiscat Item petrus alio nomine
dictus symon qui interpretatur obediens signi-
ficat obedientiam Johannes in quo gratia significat
munditiam Jacobus qui luctator vel sup-
plantans significat paupertatem voluntariam et ista
tria faciunt videre claritatem divinam sicut ista
viderunt transfiguratum felix qui tale montem
i. eminentiam vite ascendit in quo sunt tres
gradus scilicet abiectio sui mortificatio carnis
contemptus mundane prosperitatis de quibus
supra primo capitulo si quis vult post me veni-
re abneget se et tollat crucem suam et sequatur
me felix qui sic orationi insistit pie fideliter et per-
severanter donec appareat gloria in facie de-
itati qui transfigurantur in solem dum lucet per
scientiam ardent per caritatem illuminat per exemplum
et doctrinam Et apparuerunt illis moyses iam
mortuus secundum animam in corpore assumpto vel si-
bi ad aptato sicut quandoque apparent angeli in corpori-
bus assumptis et helias adhuc vivus in
anima et corpore proprio allatus de paradiso ap-
paruerunt isti duo cum christo potius quam alii al-
ter aliter mortuus aliter adhuc vivus in signum
quod viventium et mortuorum seu vite et mortis
sit dominus et quod ipsum tam mortui qui per moysen
quam vivi qui per heliam qui tempore iudicii vel vivi in
carne reperiendi vel a morte resuscitandi sunt
regnaturi sunt in gloria cum illo Item ut oste-
dant ipsum esse quem legis et prophetarum scripta
predixerunt et promiserunt et ut hinc appareat
quod lex et prophete a christi doctrina non discordant
et quod finis legis et prophetarum in suis similitudine ipse
erat et eius gloria propter quam venerat et ut

ipse videtur se esse supra legem quam moyses
legis lator dedit et supra prophetas inter quos
helias predicator precipuus fuit per moysen
quidem significatur lex per heliam prophete et per
dominum ewangelium Apparuit quasi dominus medius
inter moysen et heliam tamquam ipse et ewangelium
haberent a lege et prophetis testimonium Item unus
mortuus et alter vivus apparuit ut significent
christum mortuum et iterum victurum vel ut nos
mortui simus mundo vivi autem deo Ita ut ex
omni parte christus testimonium habet de celo patrem
in voce de ethere nubes de paradiso heliam de
terra apostolos Et sicut suam fragilitate sic et mun-
di vanitatem agnoscunt et agnitam contempnat
Jaco. de inferno moysen ¶ Et loquentes
cum eo dicebant excessum eius quem completurus e-
rat in iherusalem i. passione in qua fuit excessus
amoris doloris et humilitatis Amor fuit sup-
mensuram secundum illud iohannis maiorem hanc dilec-
tionem etc. dolor supra consuetudinem secundum illud ·
tren. O vos omnes qui transitis etc. humilitas su-
pra virtutem secundum illud tren. recordare pau-
pertatis etc. loqui autem ipsorum est talem gratiam
redemptionis futuram per christum testimonio le-
gis et prophetarum prefiguratam esse ostendere
Et nondum quod non loquebantur de tali materia
tamquam indicantes christo que nesciret sed eum
adorabant et gracias agebant de adventu eius
in carnem et quia misterium passionis quod ipsi
predixerunt viderunt in christo complendum et leti
fortasse quia videbant redemptionis sue totius
que humani generis diem appropinquare Com-
paciebantur nichilominus christo quia tam gloriosa
facies debebat sic conspui et sic invidiose tra-
di et iudicari et crucifigi ¶ Notandum etiam
quod gaudium magnum fuit apostolis et prophetis
non solum de transfiguratione christi sed etiam ut dicit
crisostomus de mutua visione quia utrique testamenti
principes congregati erant cum deo abraham
videbat enim moyses dux iudeorum principem
christianorum petrum considerabat helias castus vir-
ginem iohannem et utrique in iacobo laudabat